

Punkt 5.

Orientering om refusionsomlægning på forsørgelses- og beskæftigelsesområdet

2014-22570

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Beskæftigelsesudvalgets orientering refusionsomlægning på forsørgelses- og beskæftigelsesområdet.

Beslutning:

Til orientering.

Notat vedr. Eksempler på indplacering på refusionstrappen blev omdelt på mødet og vedhæftes referatet.

Sagsbeskrivelse

Regeringen indgik i februar måned 2015 en aftale med Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti om en reform af refusionssystemet og tilpasninger i udligningssystemet.

Aftalen ligger i forlængelse af forliget om beskæftigelsesreformen, hvor det blev aftalt at gennemføre den af regeringen foreslåede refusionsomlægning med virkning fra 1. januar 2016. Der er som følge heraf fremsat lovforslag, som er sat til 3. behandling i Folketinget til den 28. maj 2015.

I denne indstilling er der en kort gennemgang af indholdet i refusionsomlægningen samt en vurdering af betydningen for Aalborg Kommune.

Baggrund for refusionsomlægning

Den nuværende statslige refusionsordning består i dag af et kompliceret regelsæt, hvor refusionsprocenten bl.a. varierer efter ydelsestype og den aktive indsats, som borgeren deltager i. Det kan tage fokus fra at tilrettelægge den indsats, der virker bedst.

Formålet med refusionsomlægningen er, at indføre et mere enkelt og gennemskueligt refusionssystem, hvor refusionssatserne for den statslige refusion af kommunernes forsørgelsesudgifter i udgangspunktet er ens på tværs af ydelser, og hvor refusionssatsen aftrappes over tid.

Refusionsomlægningen indebærer samtidig, at en mindre andel af kommunernes udgifter kompenseres direkte gennem refusion og en større andel gennem generelle tilskud efter objektive kriterier. Det skulle sikre et større økonomisk incitament hos den enkelte kommune til at forebygge langvarig offentlig forsørgelse og at gennemføre en effektiv indsats. Omlægningen skal således understøtte, at kommunerne i højere grad tilbyder ledige den indsats, som hjælper den enkelte ind på arbejdsmarkedet/uddannelsessystemet fremfor en indsats baseret på den højeste refusionsprocent.

Indhold i refusionsomlægning

Refusionstrappen er bygget op efter følgende model:

- Under 4 uger på offentlig forsørgelse = 80 pct. refusion
- 5-26 ugers offentlig forsørgelse = 40 pct. refusion
- 27-52 ugers offentlig forsørgelse = 30 pct. refusion
- Over 52 uger på offentlig forsørgelse = 20 pct. refusion

Stort set samtlige offentlige forsørgelsestyper er indeholdt i refusionsmodellen, dvs. arbejdsløshedsdagpenge, uddannelsesyndelse, arbejdsmarkedsydelse, kontanthjælp, uddannelseshjælp, kontanthjælp (ifm. integrationsprogram), sygedagpenge, ledighedsydelse, revalideringsydelse, ressourceforløbsydelse, førtidspension, løntilskudsforløb og fleksjob.

Følgende ydelsestyper er dog ikke med: Efterløn, seniorjob, fleksydelse, jobrotationsydelse, voksenlærlingetilskud og skånejob.

I forhold til indplacering af borgeren på refusionstrappen gælder samlet tid på offentlig forsørgelse uanset typen af forsørgelse.

Der indføres en "refusionstæller", som definerer, hvornår borgeren "nulstilles" i systemet og hvor kommunen igen får 80 pct. refusion. Det sker, når borgeren har haft sammenlagt ét års selvforsørgelse i løbet af en referenceperiode på 3 år. Hvis borgeren er i arbejde med tilskud fra det offentlige, som f.eks i forbindelse med skånejob for førtidspensionister tæller det ikke som selvforsørgelse og medvirker således ikke til at nulstille refusionstælleren. Borgere i gang med ordinær uddannelse tæller heller ikke som selvforsørgelse.

Borgere, som befinder sig på offentlig forsørgelse d. 1. januar 2016, indgår i den nye model på den refusions-sats, der svarer til deres anciennitet i systemet fra 1. juli 2014.

Dette gælder dog ikke personer, som allerede er tilkendt førtidspension eller fleksjob forud for 1. juli 2014 svarende til tidspunktet for indgåelsen af aftale om forliget om beskæftigelsesreform. Disse personer vil fort-

sætte på de eksisterende refusionssatser frem til en eventuel revisitering.

Da omlægningen påvirker kommunernes incitament til oprettelse af fleksjob, hvor der hidtil er givet en højere statslig refusion end ved de fleste øvrige ydelser, indføres med reformen et særskilt tilskud til kommunerne for at understøtte fortsat oprettelse af fleksjob pr. 1. januar 2016. Det er således fortsat økonomisk fordelagtigt for kommunerne at etablere fleksjob.

Tilpasninger i det kommunale tilskuds- og udligningssystem

Den umiddelbare konsekvens af refusionsomlægningen er, at kommunerne fremover modtager mindre i direkte statslig refusion og tilsvarende mere i bloktilskud. Ifølge Økonomi- og Indenrigsministeriets beregninger vil bloktilskuddet til kommunerne under ét vokse med ca. 7,6 mia. kr. i 2016 stigende til ca. 16,7 mia. kr. i 2032.

Men da fordelingen af statsrefusion og bloktilskud ikke er ens for alle landets kommuner vil der være kommuner, som opnår et økonomisk tab eller gevinst ved omlægningen.

Såfremt der ikke gennemføres ændringer i tilskuds- og udligningssystemet vil der være tale om væsentlige byrdefordelingsmæssige forskydninger og en skæv økonomisk fordeling mellem hovedstadsområdet og det øvrige land. Som følge heraf er det besluttet, at gennemføre nogle tilpasninger i det kommunale tilskuds- og udligningssystem:

1. Der gennemføres med virkning fra 1. januar 2016 en initial tilpasning af udligningssystemet med et øget udligningsniveau, som bl.a. vil virke til gavn for yderkommuner. Det sker ved, at udligningsniveauet i landsudligningen øges, mens grænserne for hhv. overudligningsordningen og ordningen for kommuner med højt strukturelt underskud tilpasses.
2. Der etableres en midlertidig kompensationsordning, som begrænser kommunernes tab og gevinster til 0,1 procent af beskatningsgrundlaget i 2016 og 0,2 procent i 2017 samt et loft, som yderligere begrænser de absolutte gevinster og tab til 10 mill. kr. i 2016 og 20 mill. kr. i 2017. Midlerne, som opsamles fra den yderligere begrænsning af tab og gevinster ud over loftet i den midlertidige kompensationsordning, reserveres til særtilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner, hvor refusionsomlægningen kan indebære en belastning på disse kommuners økonomiske situation.
3. Derudover igangsættes et arbejde i Finansieringsudvalget med henblik på en permanent tilpasning af det kommunale tilskuds- og udligningssystem, som vil kunne træde i kraft pr. 1. januar 2018. Forligspartierne er enige om at medvirke til at gennemføre udligningsændringer, så der ikke sker utilsigtede forskydninger i kommunernes økonomi som følge af reformen.

Det skal nævnes, at den nuværende beskæftigelsestilskudsmodel i fht. forsikrede ledige fortsætter uændret og dermed ikke er omfattet af refusionsomlægningen. Det må formodes, at beskæftigelsestilskudsmodellen afskaffes med virkning fra 2018, når der er gennemført ovennævnte permanente tilpasning af det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Økonomisk konsekvens for Aalborg Kommune

Økonomi- og Indenrigsministeriet har lavet en kommunaløkonomisk konsekvensberegning for samtlige kommuner. Det fremgår af beregningerne, at Aalborg Kommune umiddelbart står til at opnå et nettooverskud på 41,7 mill. kr. i 2016 og 44,7 mill. kr. i 2017, men på grund af ovennævnte begrænsninger i den samlede gevinst bliver overskuddet på henholdsvis 10,0 mill. kr. i 2016 og 20,0 mill. kr. i 2017.

Administrativ konsekvens for kommunerne

Blandt andet med henblik på at kunne følge den enkelte borger og de forskellige målgruppers indplacering på refusionstrappen vil staten udvikle et nyt it-system, som skal være understøttende i fht. hele refusionsmodellen. Det er tilsyneladende kompliceret og tidskrævende at udvikle den fornødne it-understøttelse, idet it-systemet først forventes færdigt i 2017/18.

I og med at kommunerne har begrænset viden om de aktuelle borgers indplacering på refusionstrappen bliver det alt andet lige vanskeligt at udarbejde et retvisende budget for de enkelte målgrupper. Der kan derfor forventes stor usikkerhed i fht. budgetlægningen og givet vis også i fht. den efterfølgende budgetopfølg-

ning. Pengene vil være i kommunen, men usikkerheden vil være i fht. fordelingen af midler mellem kommunekassen, hvor bloktilskudsmidlerne kommer ind og Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, som afholder udgifterne og hjemtager refusion.

Tankegangen bag refusionsmodellen er, at borgerens indplacering på refusionstrappen skal skærpe jobcentrets og dermed i princippet den enkelte medarbejders fokus på at iværksætte den mest effektive indsats.

Som følge af anciennitetsprincippet i modellen vil en ny sygemeldt borger, som f.eks. har været mere end et år på arbejdsløshedsdagpenge, blive indplaceret på den lave refusion med 20%, men indsatsmæssigt vil borgeren skulle have en tidlig indsats iht. reglerne på sygedagpengeområdet.

Tilsvarende vil en dimittend blive betragtet som nyledig, men blive indplaceret på den lave refusion med 20%, da ordinær uddannelse ikke betragtes som en selvforsørgende periode.

Der er således ikke umiddelbart sammenhæng mellem borgerens indplacering på refusionstrappen og den indsats, som skal iværksættes for borgeren. Jobcentrets medarbejdere vil alt andet lige have begrænset fokus på borgerens indplacering på refusionstrappen, men i stedet fokusere på den indsats og de lovregler, som gør sig gældende for den pågældende målgruppe/borger.

Refusionsomlægningens betydning for beskæftigelsesindsatsen

Der er tvivl om, at refusionsomlægningen giver anledning til, at den enkelte kommune skal overveje om der skal ske ændringer i beskæftigelsesindsatsen herunder eventuelt retænke kommunens aktiveringsstrategi.

Fra centralt hold, dvs. fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og fra KL peges på, at kommunerne må overveje, hvordan indsatsen fremover skal tilrettelægges, så økonomien hænger sammen og der samtidig skabes bedre resultater. Samtidig peges der på, at kommunerne skal tage stilling til hvorvidt der i højere grad skal investeres i indsatsen med henblik på at opnå efterfølgende effekter i form af færre borgere på offentlig forsørgelse.

Aalborg Kommunes nuværende aktiveringsstrategi er baseret på en tidlig indsats for de forskellige målgrupper herunder har et fokus på at undgå at borgerne bliver langvarige modtagere af offentlig forsørgelse. Strategisk arbejdes der i Jobcenter Aalborg på at udbygge hele virksomhedsindsatsen markant, idet dette redskab erfaringsmæssigt resulterer i gode beskæftigelseseffekter. Det vil være relevant at videreføre denne strategi og samtidig overveje iværksættelsen af en særlig investeringsmodel i fht. virksomhedsindsatsen i forbindelse med budget 2016.

Forvaltningen har samtidig til dette udvalgs møde udarbejdet en status på de investeringsmodeller, som hidtil er iværksat på beskæftigelsesområdet. Der henvises til næste punkt på dagsordenen.

Bilag:

Temadage refusionsomlægning økonomi maj 15.pptx.pdf